

☎ 0722 531 385

מערכת "קול דודי"

א וועלט פון ליכטיגע חסיד'ישע שמועסן

איין אמעריקע

605.313.6695

אין איידאפע

033.0551.7811

ספעייעלע אפטיילונג מסודר

וועכנטליכע שיעורים

אויף נומער 3

יהודה

גליון שבועי לגילוי אוד הנשמה ע"פ משנת הבעש"ט הק' ותלמידיו

אין אידיש

פרשת בהעלותך תשפ"ה / גליון קל"ח

חסידי'יש גערעדט

א חסידי'שע דערהער פון די פרשה אויף למעשה

צו אן 'עליה':

ל'מ' ש'הגור' ב'ר'ך' ה'וא ר'צ'ה' ב'ו', מ'נ'פ'הו ב'כ'פ'ה' נ'ס'יו'נ'ת' א'ם י'ע'מ'ד' ב'ם, ו'אז א'ם י'ח'ס'ד' ו'ע'מ'ד' ע'ל מ'ש'מ'ר'ת'ו, א'ז י'ע'ל' ל'ע'מ'ל'ה' מ'ד'ו'ל'ה' ו'נ'פ'ל'ת'ה'. ו'כ'מ'ן ש'א'מ'רו ב'מ'ד'ר'ש': 'מ'ח א'ת ה'ל'ו'י'ם'. ו'ה'ו' ש'א'מ'ר' ה'ק'ת'וב' ד'ל' צ'ד'יק' י'ב'י'ח'ו'. א'ין ה'ק'ד'ו'ש' ב'ר'ך'ה' א'ז' מ'ע'ל'ה' א'ת ה'א'ד'ם' ל'ש'ר'ר'ה' ע'ד' ש'בו'ח'ו' ו'ב'ר'ך'ה' א'ו'ת' ו'ב'ן'ה'. ע'ין ש'ם'. ק'וד'ם ל'ך', ש'ט'ע'ל'ט' ד'ער' א'י'ד'ש'ע'ר' מ'ג'יד' א'ו'וע'ק' א'י'ד'ו'ת'ל'י'ד'ן ח'יד'ו'ש': 'נ'ס'יו'נ'ת' א'ז' ב'כ'ל'ל' נ'י'ש'ט' ק'י'ין' ס'י'מ'ן' פ'ון ש'ו'וא'כ'ק'י'ט' א'ין א'י'ד'ש'ק'י'ט', פ'א'ר'ק'ע'ר'ט', ע'ס א'ז' א' ס'י'מ'ן' א'ז' ד'ו' ב'י'ט' א'י'מ'נ'י'ט' א'ן פ'א'ר'צ'ע'ד'ור' פ'ון ג'י'ן ה'ע'כ'ע'ר'; ו'ו'י'ל' מ'ע'ן' ק'ע'ק'ע' נ'י'ש'ט' א'ין ה'ע'כ'ע'ר' - א'ן ד'ור'כ'ג'י'ן א'ן נ'ס'יו'ן! א'ון ו'וי'ב'אל'ד' ד'ע'ר' א'וי'ב'ע'ר'ש'ט'ע'ר' ו'ו'י'ל' ד'יר', א'ון ע'ר' ה'אל'ט' ל'ך' א'י'ד'ש'י'מ'נ'ט' ש'ע'נ'ק'ע'ן' א'ן ה'ע'כ'ע'ר' מ'ד'ר'ג'ה', ד'ע'י'ב'ע'ר' ג'י'ב'ע'ר' ד'יר' א'ן נ'ס'יו'ן!'

דער 'עבודת ישראל' לייגט אראפ נאך א כלל - און איז עס ממכביר מיט א שיינעם משל: 'זהוה בשעת הנסיון שהוא וירידה אלצדק עליוה כמזכר לעמי, הנכון הוא, כמו היעלה במעלות הפסם אשר מדי צדק יעליות על השלים הבוה - עוקר רגל אחד משלים שמתחתיו, ונשארו עומד כרגע ברגלו אחת על הפסם, ורגלו אחת אוחזת באחת האחת באויר, ואז צדק יתקנה שורה ויטתנה וכן יפל חס ושלום, וכן הנכון הזה בעבודת ה' בשעת הנסיון, אז על גב שיעלה אחרת קו ויתר גבוה, מכל מקום השעת הנסיון נשארו עומד כמו על

ר"ה אדר, בשעת ווען דו גייסט ארויף אויפן צווייטן טרעפל - ביסטו נישט סטאביל! דו ביסט שוין נישט אויפן ערשטן טרעפל, אבער נאכנישט אנגעקומען צום צווייטן טרעפל, נאר דו ביסט איין דער לופטן, און טאמער פאלסטו יעצט אראפ - פאלסטו ביז אוואונטן! דער ציל איז טאקע צו גיין העכער, צום צווייטן טרעפל, אבער יעצט דער מינוט ביסטו אין א סכנה פון דערלייגן אלעס! איינע דערלייגסט - דערלייגסט אויך דאס וואס דו האסט שוין פריער געהאט!

נו, והאט טוט מען און אזא מצב? שטעלט דער 'עבודת ישראל' אראפ א דריטן כלל: 'וְיָאזְרִיךְ שְׁמִיךָ גְדוּלָּה וְהוֹקֵה, ה' שְׁמוֹר לְעַצְמוֹ כֹּל הַחוֹסִים בּוֹ'. דו דארפסט זיך יעצט מער אפהייטן און שטארקן מיט אלע כוחות נישט אראפצופאלן פונעם ליאסטן; נישט שריינקאלן צו וואו דו האסט געהאלטן - איידער דו האסט אנגעהויבן ארויפצוגיין אין עבודת ה' - אבער דער 'עבודת ישראל' שרייבט אונטער, אז דיין אייגענעם חיזוק איז נישט גענוג! דו ביסט יעצט און אזא גרויסע סכנה, אז דו קענסט זיך גענישט אלעס אפהייטן, נאר דו מוזט האבן א שמירה פון אויבן; וְיִהְיֶה שְׁמוֹר הַתְּבוֹנָה יְיָוִי בְּנֶסֶת הָאֵרוֹן, כְּלוֹמַר שְׁמִיךְ הַתְּמִיד חֵם הַנּוֹסֵעַ מִנֵּינָה לְעֵינֵינוּ וּמִמְדָּרָה לְמִדָּרָה, כִּי הַתְּמִיד חֵם נִקְרָא אֵרוֹן עַל שֵׁם הַלְלוּת וְהַתְהִירָה, וְיִאֲמַר מִיָּד - כְּלוֹמַר שֶׁהַתְּמִיד עַל הַצְּדִיקִים, יִקְרָא 'ה' - וְהִיא בְּקִרְבָּה שֶׁיֵּאָר וְיֵאָר חֵם וְיֵאָר וְיִתְהוֹן וְיֵעָל וְיִתְהוֹר וְיִתְהוֹר בְּחֵם דֵּם יִעֲבֹר עֲמָה' (אמן).

לאמיר צוזאמענעמען די דריי כללים:

ערשטער כלל: פארשטיי, די אלע נפילות און צופאלנקייטן וואס
דו גייסט יעצט דורך - איז נישט פשט, אז אלץ ביז אהער איז

צווישן הימל
און ערד

עס איז געקומען די צייט צו גיין
צום קומענדיגן שטאק, צושאקלט
מען דיר אביסל, כדי דו זאלסט
אויפהייבן דיין פוס פונעם
אונטערשטן טרעפל

מרדכי יוסף איז א יונגעראן וועלכער ארבעט שוין א האלבע יאר אויף 'עבודת התפלה'. ער שטייט אויף גאר פריה פארטאגס, ער האט א חברות אין גמרא תוספות, דערנאך האט ער א שיעור אין חסידי'שע ספרים, דערנאך שטעלט ער זיך דאווענען מיט א ליכטיגקייט און ווארעמקייט, ער שפירט א געשמאק דערין און עס דאווענט זיך ברוך השם. מרדכי יוסף שפירט ביי זיך, אז זיך און א גוט אוואקענטשעלט, א דאווענען איז א דאווענען, און אלץ פארט שוין אויף די ריכטיגע שינעס.

אבער פלוצלינג, אן קיין ווארענונג פון פריער, האבן זאכן אנגעהויבן אונטערצוהינעקן... פלוצלינג האט זיך דער יצר הרע פארלייגט מיט א שרעקליכע מידקייט אין די פארטאגס שעה, וועלכע לאזט אים נישט ארויסקומען פון בעט. זיין חברותא האט זיך אויך אפגעזאגט פון ממשיך זיין דעם שיעור, די חסידישע ספרים האבן אפיגעווערט שיינען און לייכטן, ער פארשטייט עפעס נישט וואס זיי שרייבן, ער דאס דאווענען זעלבסט איז געווארן א צייט פון קלאצן און חלום'ען...

מרדכי יוסף איז אינגאנצן צוטומלט: "וואס גייט דא פאר? איך מוטשע זיך שוין א האלב יאר, און איך האב געמיינט אז איך בין שוין ערגעץ אנגעקומען, און פלוצלינג רינט מיר אלעס ארויס שווישן די פינגערע! דאס הייסט, אז אלץ איז געווען בלויז דמינות און הילומות? איך דארף פשוט אנהייבן אלעס פון אנהייב - כאילו אן הילומ?"

דריי אייזערנע כללים

דער 'עבודת ישראל' אין אונזער סדרה, שיינט אויף א ליכטיגן בליק אויף דער סוגיא וועלכע רופט זיך 'נסיונות', 'נפילות' און 'ירידות' - בפרט אויב עס קומט נאך אן 'עליה' (וואס ביי יעדן איינעם וועט דאס פאסירן אין זיין עיגן - נאכדעם וואס ער האט געמיינט אז ער האט עס שוין קונה געווען אלס 'קנין', און דאן דערנענטער ער זיך פלוצלינג מיט גאר שווערע נסיונות אין דעם עיגן - וועלכע מאכן אים טראכטן אז ער האט נאך גארנישט מצליח געווען דערין, און ער פארלירט דעם חשק אנצוהויבן נאכאמאל ארבעטן צו אנהייב).

פון די ווערטער פונעם 'עבודת ישראל' שטעלן זיך ארויס דריי שטארקע כללים, וועלכע וועלן אונז איבערדרייען די 'נפילה'

געווען א גרויסער 'דמיון', ניין! אלץ איז געווען זייער אמת'דיג!
אבער עס איז געקומען די צייט זיך צו רוקן און גיין צום
קומענדיגן שטאָק, און דעריבער צושאקלט מען דיר אביסל,
כדי אז דורכדעם זאלסטו זיך געבן א רוק אויף פאראויס. דו
זאלסט אויפהייבן די פיס פונעם אונטערשטן טרעפל - וואו דו
האטט זיך באקוועם געמאכט, און פרובירן ארויפצוגיין אויפן
קומענדיגן טרעפל.

צווייטער כלל: פארשטיי, דו גייסט יעצט דורך א שווערע צייט, וואס דו ביסט נישט סטאביל! דו ביסט אין א סכנה פון פארלירן אלץ וואס דו האסט שוין קונה געווען! דערפאר, שטארק זיך מיט אלע כוחות נישט צו פאלן ביי זיך! לאז זיך נישט נאך!

דריטער כלל: דו קענסט נישט אליינס, רוף הצלה! דו ביסט אן א מצב וועלכע פארערט געוואלדיגע סייעתא דשמיא! נעם א תהלים! און בעט זיך ביים בורא כל עולמים, אז ער זאל דיר שטיין און אפהיטן א גאנצן צייט, ביז דו וועסט דורכגיין דעם איצטיגן דורכגאנג און אנקומען צו א סטאבילן מצב.

וואס גייט דא פאר? איך מוזטשע זיך שוין א האלכ יאר, און איך האב געמיינט אז איך בין שוין ערגעץ אנגעקומען, און פלוצלינג רינט מיר אלעס ארויס פון צווישן די פינגער?

איז טאקע נישטא קיין אנדערן מהלך?

וועט איינער פרעגן: פארוואס טאקע קען מען נישט ארויפגיין העכער - אן דורכגיין אזא מצב וואס מען שטייט אין דער לופטן און מען בלייבט מיט גארנישט אין דער האנט? וואס איז פשט?

מען קען דאס מסביר זיין פון צוויי ווינקלען:

ערשטנס: דער מענטש וועלכער האט זיך באקוועם געמאכט אן א געוויסע מדרגה און זיך צוגעוואוינט צו א געוויסער סארט לעבן'ס שטייגער - האלט זיך נישט יעצט ביים אמשטערנען צו זיין העכער און ווייטער. פארוואס דען? אים עס איז אים דאך זייער גוט! דעריבער איז נישטא קיין ברירה, נאר מען מוז צורודערן דאס וואס ער האט שוין! מען מוז אים מאכן אומבאקוועם, כדי ער זאל זיך אנגרייבן יררן און זוכן וואס מען טוט דאס און וויאזוי מען גייט ווייטער אין לעבן. אן דייקא ווירדנעם וואס ער וועט זיך אנגרייבן צו מוטשען פונדאסניי אין עבודת ה' - וועט ער זוכה זיין צו גיין אסאך העכער ווי פריער, ס'יז נאטורליך - וויבאלד ער האט אריינגעלייגט א הארעוואניע פון פריש, און ס'יז געווארן - וויבאלד דער אויבערשטער זעט ווי ערנסט ער מיינט עס און ווי שטארק ער שטרענגט זיך אן דערפאר - אנטפלעקט זיך דער אויבערשטער צו ער.

צווייטנס: לויט ווי דער 'עבודה ישראל' איז מסביר, איז דער עיקר עבודה פון א איד בשעת'ן אראפפאלן - צו פארשטיין אז ער קען גארנישט אליינס! צו דערהערן, אז ער מוז זיך עכט בעטן ביים איבערשטן. און אט דאס איז בעצם דער ציל

שנאה מתוך אהבה

וויאזוי דארף מען זיך באציען צו חברים וואס כ'שפיר אז זיי שלעפן מיר אראפ? • וויאזוי איז שייך צו ליב האבן און פיינט האבן אויף איינמאל?

עמיתך וואס חז"ל האבן גע'דרש'נט דערויף "עם שאתך בתורה ומצוות". דאס מיינט, ער איז נאנט צו דיר ברוחניות אויף א פארנעם אז ער קען מקבל זיין תוכחה פון דיר - זאגט דער תנאי - דווקא אזא חבר וועמען דו קענסט און האסט שוין מוכיח געווען, און ער האט עס נישט געוואלט מקבל זיין, איז דא א מצוה צו מעורר זיין שנאה! ער ברענגט עס פונעם בעל ה'חרדים', רבי אלעזר אזכרי וואס איז געווען א תלמיד פון אריז"ל, דער מחבר פון "ידיד נפש" און נאך הייליגע פיוטים, און ער שרייבט אז דאס גייט אן ווען דו האסט אים מוכיח געווען אויף א שיינעם אופן, און ער טוט נאך אלץ יענע עבירה.

אברהם יצחק: און אויב ס'איז סתם א בחור וואס כ'האב גארנישט מיט אים, און כ'זעה אז ער טוט אן עבירה?

משפיע: אויף דעם זאגט דער תנאי ווייטער: **"אִם בִּי שָׂאִינוּ הִבְרֹא וְאִינוּ מְקַרְבִּים אֲצֵלּוֹ, הִנֵּה עַל הָאָמֶר הַלֵּל תִּקְוֶן וְהָיָה מַתְלִימִידוֹ שֶׁל אֲתָרָן אוֹהֵב שְׂלֹם וְרוֹדֵף שְׂלֹם אוֹהֵב אֶת הַכְּרִית וּמִקְרָבָן לְתוֹרָה,** [-דער תנא מיינט צו זאגן] **לְאֹמֶר שְׂאֵף הַרְחֹקִים מִתּוֹרַת ד' וְעֲבֻדָתוֹ... צִירָה לְמִשְׁכָּן בְּהַבֵּי עֲבוֹתוֹת אֲהָבָה, וְכוּלֵּי הָאֵל וְכוּלֵּי יוֹכֵל לְקָרְבָן לְתוֹרָה וְעֲבֻדָת ה', וְהָיָה לָא -אפילו ווען ס'געלונגט נישט אים צו מקרב זיין צו עבודת ה' לָא הַפְסִיד שְׂכָר מִצֻּת אֲהָבָה רַעִים".**

ס'שטייט דא זייער קלאר אז מ'דארף ליב האבן יעדער איינציגער איד, ס'איז נישטא קיין היתר צו פיינט האבן קיינעם. פארקערט, מ'דארף מקרב זיין וועמען מ'קען האפנדיג אז דאס וועט זיי דערנענטערן צו עבודת ה', און אפילו ווען נישט, איז מען פארט מקיים מצוות אהבת רעים. אלעס וואס ס'שטייט אין די אויבנדערמאנטע גמרא, אז ס'איז א מצוה צו מרחק זיין און פיינט האבן אן עובר עבירה, איז נאר אזא איינער מיט וועמען מ'איז נאנט, מ'קען אים מוכיח זיין און ער איז עס נישט מקבל.

אברהם יצחק: כ'הייב נישט אן צו פארשטיין. דווקא ווייל ער איז מייך חבר, דארף איך אים פיינט האבן? צוויי מענטשן טוען די זעלבע עוולה, מיט דעם בין איך נאנט און מיטן אנדערן נישט, און דעם דארף איך פיינט האבן בשעת דעם אנדערן דארף איך מקרב זיין...!!

משפיע: דיין עצם קשיא איז מסביר פון וואספארא סארט 'שנאה' די גמרא רעדט. ס'איז נישט קיין אינערליכע שנאה וואס קומט פון דעם אז "כ'קען אים נישט פארטראגן", נאר ס'קומט פון אן אהבה, פון אן אחריות וואס כ'האב אויף אים, פון דעם אז כ'ויל באמת זיין הצלחה און ווען כ'זעה אז ס'גייט מיר נישט מיט קיין תוכחה - דארף איך אים ווייזן א ריחוק און אפילו שנאה, וואס דאס וועט אים מעגליך ערוועקן זיך אומצוקערן צום אויבערשטן. ס'איז נישט אבי קיין שנאה, נאר מיט א תועלת צו עבודת ה'.

ווען מיר האבן גערעדט אז דו דארפט נישט זיין קיין חבר פון א בחור וואס האט א נעגאטיווע השפעה אויף דיר - האבן מיר דאס געמיינט. און פארשטייט זיך, אז דאס אלעס איז ווילאנג ס'האט א תועלת אין עבודת ה'; פאר דיר אדער פאר

משפיע: כ'האב הנאה פון דיין קלארקייט וואס ס'איז גוט פאר דיר און וואס נישט.

אברהם יצחק: ס'קומט זיכער אין זכות פון אונזערע שמועסן...

משפיע: ישר כח. ביסט גערעכט, מ'דארף זיך נישט מתחבר זיין מיט א בחור וואס האט א נעגאטיווע השפעה אויף דיר. האסט געטון די ריכטיגע זאך מיטן נישט זיין חבר.

אברהם יצחק: אבער וואס איז טאקע פשט דערפון? מיר האבן אזויפיל גערעדט אז מ'דארף ליב האבן יעדן איינעם, אז יעדער איד איז א חלק אלוך ממעל, אז אלע אידישע נשמות זענען איין גרויסע זאך - און מצד די נשמות זענען מיר ממש איין מענטש, וואס די שפע רוחני קומט אן צו אונז צוזאמען. דאס גייט נישט אן ביי דעם בחור?

משפיע: אלעס איז אמת, און ס'איז נישט קיין סתירה מיט דעם וואס מ'דארף זיך צומאל דערווייטערן פון איינעם. ס'איז נישט נאר נישט קיין סתירה, נאר די ריחוק איז שייך דווקא ביי מענטשן מיט וועמען מיר זענען נאנט און האבן מער ליב ווי אנדערע - דווקא ביי זיי קען זיך צומאל מאכן א צורך, אז מ'דארף זיי מרחק זיין אויף אן אופן פון שנאה.

אברהם יצחק: וואס! מ'דארף צומאל פיינט האבן די מענטשן וועמען מ'האט ליב...?

משפיע: דער בעל התניא איז עס מסביר. מיר האבן עס לעצטע מאל געלערנט צוזאמען, אין פרק לב, מיר זענען אנגעקומען ביז אינמיטן דעם פרק וואו ער איז מסביר די באדייט פון 'אהבת חברים' און ווי די גאנצע תורה ווענדט זיך דערין. אבער ווייטער אן שמועסט ער אויס, אז ס'איז דא א מצוה פון תוכחה און אפילו שנאה, אויף וועלכער מענטש ס'גייט אן און וויאזוי ס'דארף זיין. כ'מייך אז מיר זאלן עס צוזאמען לערנען אינעווייניג.

אברהם יצחק: אדרבא.

טאקע ווייל ער איז א חבר

משפיע: דא האסטו, אינמיטן דעם פרק זאגט ער: **"וְהָיָה שְׂאִמְרוֹ בְּמִקְרָא (פסחים ק"ג) שְׂמִי שְׂרֹוּחָה בְּחִבְרוֹ שֶׁהָיָה מִצֻּת לְשִׁנְאוֹתוֹ... הָיָה בְּחִבְרוֹ בְּתוֹרָה וּמִצְוֹת, וְכָכָר קִיָּם בּוֹ מִצְוֹת 'וְהִכַּח תִּזְכִּיחַ אֶת עֲמִיתְךָ' עִם שְׂאִמְרוֹ בְּתוֹרָה וּמִצְוֹת, וְאָף עַל כֵּן לֹא שָׂאֵף מִחֲמַל בְּכוֹן שֶׁתִּתֵּב בְּפֶסֶר הַרְדִּים (פרק ל"ה אות כה)".**

וואס שטייט דא? די גמרא זאגט, אז צומאל איז דא א מצוה צו פיינט האבן געוויסע מענטשן - למשל ווען מ'זעט ווי ער טוט אן עבירה, און דער תנאי איז מחדש, אז נישט יעדער אזא איינער דארף מען פיינט האבן, נאר דווקא ווען ער איז א חבר וואס דו קענסט אים מוכיח זיין, א בחור וואס הייסט

משפיע: אברהם יצחק, ברוך ה' מ'זעט זיך. פון וואס גייט מען רעדן?

אברהם יצחק: כ'האב געטראכט אז מ'איז ממשיך צו רעדן אויף אהבת חברים...?

משפיע: כ'האב הנאה פון דיר, כ'זעה אז ווילסט באמת דורכטון די נושא. ס'איז נאך טאקע דא אפאר נקודות וואס מיר האבן נאכנישט אנגערייט.

אברהם יצחק: מיר האבן שוין אסאך גערעדט ווי וויכטיג מ'דארף האבן אהבת חברים, וואס ס'מיינט און וויאזוי מ'קומט אן דערצו. דער פראבלעם איז נאר - די מציאות. ס'זענען דא בחורים וואס כ'קען פשוט נישט ליב האבן; כ'בין זיכער אז כ'דארף זיי נישט ליב האבן.

משפיע: פארוואס ביסטו אזוי זיכער דערין?

אברהם יצחק: כ'מייך נישט קיין סאך בחורים. סך הכל איז דא איין בחור אין ישיבה, וואס כ'שפיר אז כ'דארף אוועקשטיין פון אים, און אוועקשטיין מיינט אז כ'רייט זיך אינגאנצן אפ

צוויי מענטשן טוען די זעלבע עוולה, מיט דעם בין איך נאנט און מיטן אנדערן נישט, און דעם דארף איך פיינט האבן בשעת דעם אנדערן דארף איך מקרב זיין...!!

פון אים, כ'האב נישט קיין שום אהבה צו אים.

משפיע: כ'ווייט נישט וועלכער בחור דו מיינסט, אבער פארוואס זאגסטו אז דו דארפט זיך דערווייטערן פון אים?

אברהם יצחק: קוק, כ'ווייט נישט וויאזוי עס צו מסביר זיין, אבער כ'מייך אז ווען דער משפיע וואלט גערעדט מיט אים, וואלט ער פארשטאנען אז כ'בין גערעכט. ווען מ'רעדט מיט אים שפירט מען א געוויסע 'קלות', א קאלטקייט און לויזקייט וואס ס'שלעפט אראפ... ס'איז מיר שווער עס אויפצואווייזן, אבער ס'איז א פאקט; ער ברענגט מיר אריין אלע סארט מושגים וואס כ'בין נישט געוואוינט דערצו - מילד גערעדט.

משפיע: מיינסט א בחור וואס יעדער ווייטט אז ער איז א קל דעת?

אברהם יצחק: בכלל נישט. גראדע הייסט ער גאנץ א פיינער בחור אין ישיבה. אבער כ'שפיר אז פאר מיר איז נישט גוט צו האבן א שייכות מיט אים. כ'בין אמאל געווען א חבר זיינס, און כ'האב געשפירט אז ס'האט מיר געמאכט א ירידה.

חסיד'יש גערעדט / המשך

המשך פון עמוד א

פונעם גאנצן שוועריקייט, ווייל כדי אז די נייע מדרגה זאל טאקע זיין אן עכטע מדרגה, עס זאל טאקע ברענגען מיט זיך א טיפערן דביקות אינעם אויבערשטן - מוז עס קומען פון אויב! און דאס געשעט דוקא דורכן פאלן און טראסקען, וואס נאר דעמאלט אנערקענסטו ענדליך, אז דו ביסט אנגעוואנדן אינעם אויבערשטן. דעמאלט הייבסטו אן צו אויפכאפן, אז אלס דיר אויס, קענסטו נישט אויפשטיין פארטאגס! אלס דיר אויס, קענסטו זיך נישט איינהאלטן פון רעדן בעפארן דאווענען! פון דיין זייט איז נישטא קיין פאסיגע חברותא מיט וועמען צו לערנען! און פון דיין אמת'ע פלאץ, איז דיין דאווענען

צוזאמגעשטעלט פון אסאך קליינע אדער גרויסע שטיקלעך פונעם 'חלום חלמתי ואיני יודע מה הוא'...

נאר וואס דען? וויאזוי קען מען פארט זיין אן ערליכער איד? וויאזוי קען מען פארט ארויפגיין אויפן לייטער פון 'עבודת התפלה'? נאר דורכדעם וואס דער אויבערשטער שטייט דיר צו הילף! ער טראגט דיר ארויף אויפן לייטער און האלט דיר

דארט אן יעדע רגע - אז דו זאלסט נישט אראפטראסקען אלע טרעפ: איינמאל דו האסט דאס ריכטיג אויפגעכאפט - שרייטסטו צום אויבערשטן, און ווען ער העלפט דיר - געדענקסטו אז אלץ איז בלויז פון אים און דו דאנקסט אים דערויף, און דעמאלט איז טאקע דער 'עליה' וואס דו ביסט זוכה, אן אמת'דיגע 'עליה'.

(פארהאן נאך א ביאור וואס ווערט גערעדט אין ספרים, אז כדי אנצוקומען צו א נייע מדרגה - מוז מען צוריקגיין צום 'שורש' פון אלע מדרגות: ווי מען רופט עס 'כח היולי', וואס אנצוקומען דארט מוז מען קודם פארלירן אלע אלטע מדרגות, פונקט ווי דער קערנדל הייבט אן וואקסן בלויז נאכן ווערן פארשימלט. אבער דא איז נישט דאס פלאץ מאריך צו זיין דערין).

ניטש פארשטאנען, יא פארבונדן

שבועות ביינאכט?"

די נעבעכדיגע שייך האבן זיך שיעור נישט צעפלאצט, פון די צענדליגער בליקן אויף זיי. דער בחור'ל האט געטוישט קאלירן, און ער איז שנעל ארויס פון בית המדרש.

ווער ווייסט וועלכע הויכע, באהאלטענע כוונות דער הייליגער רבי האט געהאט מיטן מיר אנשריינען האט זיינע ריינע, תמימות'דיגע הארץ געטראכט, בשעת זיין געיאגטער געלויף צו זיין אכסניא, צו טוישן זיינע שייך.

די בעכער ליגט שוין אויפן האנט פונעם רבי'ן, זיין פנים איז פארפלאמט, זיינע מחשבות זענען פאר'דיקוונט, א שטיל-שווייגעניש הערשט אין בית המדרש, די חבורה שטופט זיך צוזאם מיט א ברודערליכע אחדות אדורות דעם שולחן הטהור, יעדנ'ס אויגן פאלגן נאך יעדע תנועה וואס דער רבי געבט, און דער תמימות'דיגער בחור'ל קומט צו לויפן, פארסאפעט און פאריאגט, מיט א ריינע פאר שייך אן קיין פלעק ח"ו, און געבט אן אטעם אפ, אה... מהאלט נאך פאר קידוש... ער גייט ארויף אויף א באנק אין דער זייט, שטעלט זיינע אויגן אויפן רבי'ן, האלט איין זיין אטעם, ווען אויפמאל - ער ווערט שאקירט, "ס'איז אמת וואס איך זעה!"

ער לויפט צושטרעמט אראפ פונעם באנק, שלענגלט דורך זיין וועג צווישן די באטייליגטע, קומט וואס נענטער צום רבי'ן, און געבט א גרינטליכע קוק צו זיכער מאכן אז זיינע אויגן נארום אים נישט: "יא, ס'איז דער בעכער!" מיט די אלע איינקריצן און שניצערענישן, יא, הונדערט פראצענט, ער קען עס נישט גלייבן, ס'איז מירן בעכער!

"דער רבי האט אנגענומען די מתנה וואס כ'האב אים געגעבן לעצטע פורים פאר משלוח מנות, פון מיין אפגעשפארטע געלט. ס'איז דאס ערשטע מאל וואס דער רבי נוצט עס".

ער איז זיכער אז ס'ליגט א טיפערע כוונה דערין. דער רבי מיינט דא עפעס. ס'איז א געוויסע הסכמה אים אנצונעמען אלס תלמיד. זיין הארץ איז פול מיט פרייד, א טרער פון גליק גליטשט זיך אויף זיין בעקלעך.

דער רבי, וואס איז געווען איינגעהילט אין זיינע מחשבות, האט פלוצלונג אויפגעהויבן זיינע אויגן, באמערקט ווי דער בחור'ל שטייט נעבן אים, א שמיכל האט זיך אויסגעשפרייט אויף זיין הייליגן פנים, און ער האט געזאגט: "דער תלמיד האט נישט מהדרר געווען נאך מיר, וועט ער אייביג בלייבן אנגעקניפט אין מיר..."

משה איז געווארן רויט פון התרגשות און פון בושע, ער האט זיך איילנדיג פארשלונגען צווישן דעם עולם, ווען א שטראם טרערן פון פרייד שווענקט זיין פנים. "יש קונה עולמו".

חסיד'י תולדות אהרן וואס האבן זיך געדרייט ארום דעם געהויבענעם געשטאלט פונעם חסיד, וועמענ'ס גאנצער וועגן איז געווען איין שטיק התקשרות און ביטול פאר זיינע רבי'ס, מיט מושגים פון אמאליגע חסידים, דאס מיינט מען רבי משה שטערן ז"ל, האבן געזען א פארוויקליכונג פונעם אלטן רבי'ס ווערטער.

אזוויי יבדלח"ט א רבינו שליט"א האט זיך אנגערופן ביי די לוויה: "מ'זעט היינט נישט אזא התקשרות..."

מקור: ווי דער שרייבער האט עס געהערט פון ר' משה ז"ל וואס האט עס דערציילט מיט גלאנציקע אויגן. (און ווי ס'איז דערציילט געווארן פארטנס מיט משה דוד זיין אייניקל ע"פ צוואות).

ער איז געווען דער גליקליכסטער מענטש אין גאנץ סאטמאר.

ווען ער וואלט נישט געווען קיין ביישן, וואלט ער אויסגעפלאצט אין א ריקוד אינמיטן דעם רבינ'ס בית המדרש, נאכדעם וואס די רביצין האט אים באאויפטראגט דעם תפקיד.

"ווי קליין איך בין, גיי איך זוכה זיין צו שאפן א הנאה פארן צדיק?" האט ער זיך געוואונדערט צו זיך, נישט גלייבנדיג זיין מזל, "דורך מיר גייט דער צדיק מקיים זיין דעם מנהג ישראל, צו באצירן דעם בית המדרש מיט בלומען און גראז!" די מחשבות האבן אים אינגאנצן איבערגענומען.

דער בחור'ל איז געווען א שעמעוודיג, אבער אויך געשיקט - טאקע דערפאר האט זיך די רביצין פארלאזט אויף אים צו ערפילן די אויפגאבע אין אזא שפעטער שעה, ווען די זון פון ערב שבעות האט שוין געהאלטן נאנט ביים אונטערגיין. דער בחור'ל האט זיך נישט פארזוימט, ער איז ארומגעגאנגען פלינק איבערן שטאט, געקליבן הערליכע בלומען און בלעטער, וואס די קינדער האבן נישט עספיעט אויסצורייסן.

גאנץ ערב שבעות האט ער דורכגעקערט די גאסן און גערטנער פון סאטמאר, געשפרינגען, געשניטן, אפגעריסן, זיך צעקראצט און זיך פארשמוצט. ענדע ווען דער טאג איז פארביי, א האלבע שעה פארן זמן, איז ער אנגעקומען פארשוויצט, פארשמירט, בלאטיג, אבער מיט א גרויסן אוצר: גענוג און נאך ביימער און בלומען, סיי פאר די בימה, דער עמוד און אפילו אביסל פאר די רביצין.

ער האט אלעס שנעל געשוירן, אויפגעהאנגען, אויסגעשטעלט, איינגעארדנט און פארלאזט דעם בית המדרש מיט אן אינערליכע שמחה, ווען אין די לעצטע מינוט האט ער אנגעיאגט צו גיין אין מקוה און טוישן קליידער אויף יום טוב.

נאר זיינע פארשמירטע שייך האט ער נישט עספיעט צו ריין מאכן, אבער ער האט זיי כמעט נישט באמערקט, ער איז געווען איין שטיק שמחה, "יא, אזוויי כ'קוק אויס האב איך געקענט מאכן א טובה פארן צדיק" האבן זיינע געפילן געשטרעמט.

די חבריא קדישא האט געענדיגט דאס דאווענען, נאכדעם וואס זייערע נשמות האבן זיך געהויבן אין העכערע ספערן, מיט די הייסע תפילות בצילו פונעם צדיק, א גייסטרייכע לופט האט געהערשט אין בית המדרש, די הייליגע יחוד וואס הייבט זיך אן ביי 'ברכו' און ענדיגט זיך צומארגנס ביי 'כתר'. האט זיך שוין אנגעפאנגען, און ווער איז נאריש ארומצושמועסן פוסטע רייד אין אזא צייט. די איינציגסטע שפעשערייען וואס האבן זיך געהערט, איז געווען ווארעמע 'גוט יום טוב'ס, תהילים זאגן אדער תיקון ליל שבועות.

דער אלטער רבי, בעל שומר אמונים זי"ע, דרייט אויס זיין ליכטיגע פנים, וואס שטראלט מיטן אור פון שער החמישים, צום עולם. יעדער שטייט אין א גלייכע שורה, און מ'הייבט אן דורכגיין אל מול פני הקודש זיך צו וואונטשן א גוט יום טוב.

ס'איז געקומען די רייע פונעם יונגן משה, ער גייט דורך דעם רבי'ן, דער רבי שטעלט זיך אפ, געבט אים א דורכדרינגליכע בליק, אנגעהויבן פונעם קאפ און געענדיגט ביי זיינע פיס.

"שעמט זיך נישט?" האט דער רבי געהויבן זיין שטימע, "מיט אזעלכע שייך קומט מען אין שול

רחמנות אויף אים צוליב דעם מצב אין וואס ער איז אריינגעפאלן. אויף דעם זאגט דער תניא ווייטער: "וְגַם לְטוֹרַר רַחֲמִים בְּלִבּוֹ עָלֶיךָ [-דאס הייסט, אויף די ניצול'ה הקדוש וואס ער האט אין זיך]. כִּי הֵיא בְּחִינַת הַלֵּוֹת בְּתוֹךְ הָרֶגֶץ מִסְטָרָא אֲחֵרָא הַגּוֹבֵר עָלֶיךָ בְּרִשְׁעִים". ווייל ס'איז א גרויסע רחמנות אויף א איד וואס איז אין גלות, אונטער די שליטה פון כוחות הרע. דער תניא זאגט ווייטער: "וְהַרְחֵקוּ מִכֻּסְּתֵי הַשְּׂנָאָה וּמִעוֹרְרֵי הָאֲהָבָה", דאס הייסט, די געפילן פון רחמנות מאכן זיכער אז די חיצוניות'דיגע ריחוק זאל נישט שאפן קיין פנימיות'דיגע שנאה, און אז די אינערליכע געפילן פון אהבה זאל בלייבן אויפן פלאץ.

אברהם יצחק: כ'דערמאן זיך יעצט אז ס'איז דא א תוספות וואס זאגט, אז מ'קען אנהייבן מיט 'שנאה של מצוה' און ס'ענדיגט זיך מיט 'שנאה אסורה'. כ'געדענקט נישט וואו ס'איז, אבער כ'געדענקט אז איינער פון די מגיד שיעורים האט געמאכט מטעמים דערפון...

משפיע: יא, יא, תוספות רעדט אויף די גמרא וואס דער תניא ברענגט. די גמרא רעדט אויפן פסוק "כי תראה חמור שונאך", אז אפילו א מענטש וועמען ס'איז א מצוה צו פיינט האבן, ווי געשמועסט, אז ער האט געטון אן עבירה, זאגט די גמרא, ס'איז דא א מצוה צו העלפן אזא שונא אלס 'כפית יצר', דאס הייסט, כדי צו מכניע זיין דער יצר הרע פון שנאה! פרעגט גלייך תוספות: ס'איז דאך דא א מצוה אים צו פיינט האבן, פארוואס דארף מען כופה זיין דעם יצר? ענטפערט תוספות, אז די שנאה קען גורם זיין א שנאה פנימית: צוערשט האט מען טאקע א שנאה של מצוה, אבער "כמים הפנים לפנים", דער צווייטער שפירט די שנאה און ער הייבט דיר אן צו צוריק פיינט האבן, און אזוי ארום ווערט סתם א שנאת חנם - און דאס טאר מען נישט צולאזן. דעריבער דארף מען כופה זיין דעם יצר, כדי נישט אנצוקומען צו דער שנאה חיצונית. ס'שטימט מיט וואס מיר האבן נארוואס געזען אין תנאים, אז מ'דארף מערער זיין רחמנות כדי נישט צו מבטל זיין די אהבה פנימית וואס מ'דארף האבן צו יענעם.

אברהם יצחק: און וואס איז מיט רשעים און אפיקורסים? מ'דארף זיי נאר פיינט האבן בחיצוניות?

משפיע: ממש נישט. מ'דארף זיי פיינט האבן ביזן סוף, אן קיין טראפ אהבה! אזוויי דער תניא ענדיגט צו: "וְלֹא אֲחֵר הָרֶגֶץ הַמִּסְטָרָא עָלָיו הַשְּׂנָאָה שְׂנֵאתִים וְגו', אֲחֵר עַל הַמִּינִים וְהַמִּינִים שְׂנֵאוּ אִתָּם חֶלֶק בְּאֲדָמִי וְשְׂנֵאוּ", דאס הייסט, די מינים און אפיקורסים דארף מען פיינט האבן 'תכלית שנאה', ד.ה. בפה ובלב און נישט מערער זיין קיין אהבה צו זיי. זיך אינגאנצן אפשידן פון זיי. ס'קען זיין אז דאס איז פשט פונעם המשך הפסוק: "לאויבים היו לי", אז זיי שנאה דארף זיין אזוי שטארק, ביז אויך זיי וועלן עס שפירן און מיר צוריק פיינט האבן דערפאר - און דאס וועט מאכן אז די ריחוק און התבדלות זאל זיין ביזן סוף.

אים.

אברהם יצחק: בקיצור, דער משפיע טענה'ט אז ס'איז דא א היתר צו פיינט האבן אן אנדערער ווען איך האב א תועלת דערפון אין עבודת ה' ס'איז אפילו א מצוה?

משפיע: יא, אזוי שטייט אין תניא. אבער מ'דארף געדענקען אז אין אמת'ן איז דא אן אהבה פנימית, און די גאנצע ריחוק איז דווקא ווייל ער איז נאנט צו מיר און ער קען האבן א שלעכטע השפעה אויך מיר. אויב אזוי קומט אויס, אז צוזאמען מיט די מחשבות פון שנאה און ריחוק, דארף מען האבן מחשבות פון אהבה און רחמנות, ווייל ס'איז א שנאה וואס קומט דווקא מתוך אהבה!

אברהם יצחק: אוממעגליך, וויאזוי קען מען ליב האבן און פיינט האבן אויף איינמאל?!

משפיע: ס'איז נישט מיין חידוש, דער תניא אליינס זאגט ער ווייטער: "וְגַם הַמִּקְרָבִים אֵלָיו וְהוֹכִיחֵם וְלֹא שָׂבוּ מִשְׁמִיתֵיהֶם שְׂמִינָהּ לְשִׁנְאוֹתֵם, מִצְוָה לְאַהֲבָתָם גַּם כֵּן, וְשִׁמְיָהּ הֵן אֲמַת, שְׂנָאָה מִצְד הָרֶגֶץ שְׂנֵאָה, וְאַהֲבָה מִצְד בְּחִינַת הַטּוֹב הַנִּהְיָ שְׂנֵאָה שְׂנֵאָה נִצְרָן אֲלֵקוֹת שְׂבִיתוֹכֶם הַמְחִיב נִפְשָׁם הָאֲלֵקוֹת".

דאס איז דער יסוד וואס מיר האבן שוין אויסגעשמועסט, אז יעדער איד האט א חלק הטוב וואס איז א חלק אלוך ממעל - דאס איז דער עיקר 'מענטש', און דאס דארף מען זיכער ליב האבן. קומט אויס אז די גאנצע שנאה וואס כ'האב אויף יענעם איז נאר א שנאה חיצונית, כ'האב פיינט די רע וואס פארדעקט זיין אינערליכע חלק הטוב, און אפילו די שנאה איז נאר א שנאה וואס ברענגט א תועלת, אדער פאר מיר אדער פאר אים.

לאמיר געבן א ביישפיל: ווען מ'דערווייטערט זיך פון א חבר וואס איז אנגעשטעקט געווארן מיט א סוכוב'דיגע 'באקטעריע', וואס כאפט זיך גרינג אריבער צו אנדערע מענטשן. פון איין זייט האב איך אים זייער ליב, אבער פון די אנדערע זייט שטיי איך אוועק און כ'היט זיך פון די שעדליכע באקטעריע וואס ער טראגט מיט זיך. האסטו דא ביידע אויף איינמאל; אהבה - צוליב אים אליינס, און שנאה - צוליב די רע וואס האט זיך אנגעקלעבט אין אים.

אברהם יצחק: פשי, א הערליכע משל! זיך אפהיטן איז כללל נישט קיין סתירה מיט אהבה.

'אהבה', 'שנאה' און 'אויך רחמנות'

משפיע: נאך מער. לאמיר אריינטראכטן אינעם משל; אויסער די געפילן פון אהבה און שנאה, קומט אויך ארויף געפילן פון רחמנות. טאקע ווייל דו האסט אן אהבה צו אים, האסטו אויך מורא'דיג שטארק

פונקען / קודצע יסודות פון תלמידי הבעש"ט זי"ע

'תורה שבעל פה' מיינט, תורה וואס גייט ארויס פון ווער ס'איז בעל-הבית אויך זיין מויל.

הרה"ק ה'חזוה מלובלין' זי"ע (אבני זכרון, תורה)

כ' סיון

וואס איז דער שייכות פון כ' סיון מיט יום הכיפורים?

שום עבירה קען נישט מפריד זיין צווישן זיי, און דעריבער ווערן אלע חטאים נתבטל, ווייל זיי האבן נישט קיין פלאץ. דאס ווערט אויך דורכ'ן ענין פון 'מסירת נפש', וואס איז א בחי' פון 'תשובה עילאה', וואס דורכדעם וואס מ'קערט זיך צוריק און מ'געבט איבער דעם גאנצן זיך פארן אויבערשטן - ווערט נתגלה אט די קשר.

דעריבער איז כ' סיון א הכנה צום יום הקדוש, ווייל מ'דארף וויסן אז דער אריז"ל איז מגלה, אז די יחוד העליון וואס ווערט ביי רציחות רח"ל, איז נישט נאר 'לשעתו' נאר 'לדורות'. מכה די נרצחים הי"ד, ווערן אלע יחודים און בירורי ניצוצין במשך אלע דורות.

דער אריז"ל איז מגלה, אז נאכן חורבן בית שני זענען אלע שרים געווען פארהאקט און ס'האט כמעט מער נישט געקענט אראפקומען קיין שפע אלקי למטה, ביז ס'איז געשען די מעשה נורא מיט די עשרה הרוגי מלכות, רבי עקיבא וחבירי, וואס זענען געווען אויסטערליש הויכע נשמות אין וואס די י"ב שבטי קה האבן זיך מתלבש געווען, און זיי זענען געווען די שרים פון אלע נשמות ישראל, און אויך זייערע גופים זענען געווען מוראדיג הייליג - און די רע האט זיך מתגבר געווען אויף אזעלכע הייליגע נשמות און גופים, זיי אומגעברענגט אויף קידוש ה' בקדושה ובטהרה - דאס האט מערער געווען א מוראדיגע יחוד עליון למעלה, און ביז היינט ווערט נתגלה אלקות און גוטע השפעות מכה יענע הריגה רח"ל. אזוי אויך אלע הרוגים על שם קדשו ית', יעדער לויט זיין דרגה.

אויסער אלע השפעות וואס קומט דורכדעם ביז היינט, איז יעדעס מאל מ'דערמאנט די עקידות און מ'איז זיך מתחבר צו די פנימיות דערפון - ד.ה. מ'געבט איבער די גאנצע עצמיות פארן אויבערשטן אן קיין חשבונות, און מ'איז זיך משתוקק דערצו - ווערט נאכאמאל דער יחוד העליון וואס ס'איז דעמאלטס געווען. ווייל ס'ווערט נתעורר, אז דאס וואס איז קלאר ביי אונז אין הארץ אז מיר זענען גרייט זיך צו מוסר נפש זיין פארן אויבערשטן, איז אמת אזויווי ס'איז שוין טאקע אמאל געשען, און דאס שאפט נאכאמאל דעם יחוד.

דער אריז"ל זאגט, אז יעדן טאג ווען מ'זאגט "קל נקמות ה' קל נקמות הופיע", זאל מען אינאין האבן די צדיקים וואס זענען גע'הרג'עט געווארן על קידוש ה', ווייל אזוי איז מען נאכאמאל מערער דעם יחוד עליון.

עבודה פון מסירת נפש

פון דא פארשטייט זיך, אז די פנימיות'דיגע עבודה פון כ' סיון - אויסער די פשוט'ע עבודה זיך צו מצטער זיין מיט צער השכינה און זיך משתוקק זיין צו גילוי כבודו ית' - איז צו דערמאנען און מערער זיין די מסירת נפש וואס אונזערע זיידעס האבן געהאט דורכאויס די דורות על קדושת שמו ית', און דערביי גיין אין זייערע וועגן צו מערער זיין אן אמת'ע מסירת נפש אין אונזער הארץ, זיך מתחבר זיין און אויסקוקן אסירעצונגען אונזער גאנצער זיך פארן איינציגן באשעפער, "בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאודך", זיך אריינארופן אין פייער, ווערן גע'שחט'ן, פארשטיינערט און דערשטיקט פאר כבוד שמו, און פארשטייט זיך, אויך 'לעבן' מיט מסירת ה', ד.ה. זיין מחובר צום אויבערשטן אן קיין חשבונות.

דורכדעם זענען מיר מערער דעם געהויבענעם יחוד העליון, וואס ווערט נתגלה בשלימות אום יום כיפור (וואס דערפאר דערמאנט מען דעמאלטס די עשרה הרוגי מלכות), וואס דעמאלטס ווערט נתגלה אור עצמותו ית', און די 'עצמות' פון כלל ישראל - וואס איז אינגאנצן דבוק מיט א קשר עצמי צום אויבערשטן, ביז די רע ווערט נכנע און מ'איז זוכה צו כפרת עוונות און הודוה העלמות, מ'איז זוכה לראות באור פני מלך חיים. דאס אלעס איז א תוצאה פון 'תשובה עילאה' און מסירת נפש און די עבודה פון כ' סיון.

מיר האבן מרחיב געווען דעם ענין, ווייל ס'ווערט נישט קיין סאך מבואר אין ספרי חסידות, נאר ס'שטייט מרומז דא און דארט. אבער אויב ווילסט זיך מער אויסברייטערן דערין, זאלסטו לערנען די הייליגע ספרים וואס רעדן דערוועגן: 'שער התפילה' מבוא השער, 'דרך מצוותיך' מצות קידוש ה', און 'תפארת שלמה' פרשת בראשית.

און דאס איז די פנימיות פון די נקמה אויף וואס מיר בעטן כסדר "נקום נקמת דם עבדיך": אז אלס תוצאה פון רציחות ישראל רח"ל, זאל די רע נכנע ווערן און ס'זאל נתגלה ווערן די טוב.

טאקע בפשטות איז 'נקמה' 'נאך' א שלב, וואס מיר בעטן דעם אויבערשטן זאל מכניע זיין די רע אלס אנטווארט אויף די רציחות רח"ל. אבער פנימיות'דיג איז נקמה א חלק פון די רציחות אליינס, ס'איז א דירעקטע תוצאה דערפון. ווייל די עצם רציחות ברענגט נקמה ה', נאר מיר בעטן אז די נקמה זאל נתגלה ווערן לען כל, ד.ה. די תיקונים און השפעות וואס די נקמה טוט שאפן - זאלן נתגלה ווערן.

ווי ס'איז מבואר אין חז"ל, אז 'נקמה' איז גאר א הויכע גילוי, אזויווי ס'שטייט "גדולה נקמה שניתנה בין שני שמות - קל נקמות ה' קל נקמות הופיע". ווייל ווי געזאגט, דער ענין ברענגט די מערסט געהויבענע גילוי שמו ית'.

ס'ווערט נתגלה די 'עצמיות הקשר'

ס'איז אבער פארהאן דא א טיפערע עומק, ווייל מעשי רציחות ברענגען נישט נאר אן ענין פון הכנעת הרע, נאר אויך א גילוי הטוב אויפן העכסטן פארנעם. די יחוד העליון וואס ווערט אין אזא צייט, איז צוזאמגעשטעלט פון די צוויי.

ווייל ס'איז נישט נאר נכנע געווארן די רע וואס האבן געוואלט אויפהייבן די קאפ, נאר אויך די חלק הטוב האט זיך אנטפלעקט מיטן גאנצן שיינקייט - דאס מיינט די נשמה האלקית פון דעם גע'הרג'עטן איד, וואס האט אוועקגעגעבן זיין גאנצע מציאות אויפן מזבח ה', פארשטייט זיך אז ס'איז דא אסאך מדרגות דערין, געוואנדן אין ווי חשוב דער נרצח הי"ד איז געווען, ווי אויך ווי ריין זיין כוונה ביים זיך מוסר נפש זיין איז געווען. אבער אפילו די פשוט'סטע מדרגה, ווען א איד איז מקריב זיין גאנצע חיות און מציאות, נאר ווייל ער איז א איד - איז דאס די גרעסטע גילוי הטוב וואס ס'איז דא. ס'שטייט ווי שטארק ער איז מאוחד און מיוחד מיטן אויבערשטן, ער האט נישט קיין אנדערע מציאות אויסער השי"ת אליינס. "כי עליך הורגנו כל היום!"

אט דער גילוי איז א גילוי עצמי פון קדושת ישראל. ווייל דער נרצח האט איבערגעגעבן זיין גאנצע זיך און אויסגערופן אז ער געהערט נאר פארן אויבערשטן, אוועקגעלייגט אלע חשבונות, רצונות און הנאות, און געשריגן: 'כ'האב נאר דעם חיי החיים, און כ'האב נישט קיין אנדערע מציאות אויסער מיין אמונה בה', אן דעם אויבערשטן האב איך נישט קיין קיום. דערצו האט ער צוגעלייגט אזויפיל יסורים צו דעם - וואס האט נאך מער מגלה געווען אז ס'גייט אים נאר אן כבוד ה'.

דאס איז די מוראדיגע יחוד און גילוי וואס ס'ווערט אין אזא צייט, ווייל דורכדעם ווערט אויך נתגלה די קשר העצמי פון קוב"ה וישראל, אז א איד איז מקשר צום אויבערשטן עצמ'דיג, מיט זיין גאנצע מציאות און מחות און ס'מאכט נישט אויס אין וועלכע מצב ער געפונט זיך - זיין מציאות איז א מציאות פון חלק אלק ממשל. דערביי ווערט נתגלה אור עצמותו ית' אין אידישע הערצער, זיי אנערקענען און שפירן אמתיות מציאות ית' און זיי דארפן נישט קיין גילויים און השכלות, ווייל זיי שפירן זיין עצם מציאות.

דעריבער 'הרוגי לוד אין כל בריה יכולה לעמוד במחיצתם', ווייל כאטש ס'ווערט דארט מבואר אז זיי זענען געווען זייער פשוט'ע מענטשן, אבער דורכדעם וואס זיי האבן מקריב געווען זייער גאנצער זיך פאר יחוד ה', האט דאס מגלה געווען זייער קשר עצמי מיטן אויבערשטן, און דערביי מגלה געווען די גרעסטע יחוד.

די עבודה פון כ' סיון איז די השפעה פון יום הקדוש

דעריבער פארשטייט מען פארוואס כ' סיון האט מיט יום הקדוש - ווייל ס'איז איין ענין. דער גאנצער ענין פון יום כיפור איז, אז ס'ווערט דעמאלטס נתגלה עצם קדושת ישראל, דאס מיינט די קשר עצמי צווישן קוב"ה וישראל, אין יענע פלאץ וואו קיין

שאלה:

כ'ויל פארשטיין וואס איז כ' סיון? פון איין זייט, ווערט עס דערמאנט אין די פוסקים אלס א יום תענית, אויף די רציחות פון ת"ח ות"ט, און פון די צווייטע זייט, זאגט דער הייליגער אפטער רב ז"ע אז די השפעה וואס מ'גייט באקומען יום כיפור ווענדט זיך אין וויאזוי מ'פירט זיך אין דעם טאג, און אז ס'איז מרומז אין פסוק "יד על כ"ס ק"ה", וואס איז ראשי תיבות כ' סיון און יום הכיפורים. וואס איז די שייכות צווישן כ' סיון און יום כיפור, און וואס איז אונזער עבודה אין אזא טאג?

תשובה:

די פשוטות: צער השכינה

לאמיר צוערשט אנרייך די חלק התענית פון כ' סיון.

ס'איז באקאנט, אז כ' סיון איז געווארן מתוקן נאך גזירות ת"ח ות"ט, נאכדעם וואס דער רשע חמילניצקי און זיינע קוזאקן ימ"ש האבן אומגעברענגט צוויי דריטל פון יהדות פולין (וואס האט דעמאלטס אריינגענומען כמעט גאנץ מערב אייראפע) אויף די שוידערליכסטע וועגן, ה' ינקום דמם. די יעדע ארבע ארצות' האט מתקן געווען א תענית אום כ' סיון, ווען אין דעם טאג האבן די רוצחים אויסגע'שחט'ן טויזנטער אידן (צווישן זיי דער הייליגער רבי יחיאל מענימירוב ז"ע מיט זיין קהילה). אבער דאס תענית איז בכללות אויף די רציחות פון ת"ח ות"ט.

די פשוט'ע באדייט פון דעם תענית איז, מיטצושפירן די צער השכינה וואס קלאגט "קלני מראשי קלני מזורעי" ווען ס'גיסט זיך אידיש בלוט, איבערהויפט פון צדיקים (סנהדרין פ"ו מ"ה), ווי אויך די צער פון אזויפיל טויזנטער אידן אנשים, נשים וטף וואס זענען אומגעקומען מיט די ערגסטע מילטען. ס'איז נישטא קיין גרעסטער חילול ה', ווי דאס איז אנשטאט אז דער עס ה' - וואס צוליב זיי איז באשאפן געווארן די וועלט - זאל יצן בכבודו של עולם, ווערן זיי דערנידערט ערגער ווי חיות.

די עבודת היום איז בפשטות זיך צו מצטער זיין מיטן צער השכינה, און מערער זיין רחמי ה' אז ער זאל נקמה נעמען דם עבדיו און מרומם זיין קרן השכינה. חז"ל זאגן (תנא דבי אליהו רבא פ"ד), אז ווען א מענטש איז מיצר ומתאנה אויף כבודו של הקב"ה ושל ישראל וואס ווערט מחולל בגלות - איז ער זוכה צו רוח הקודש.

ווען 'רע' ווערט גאר גרויס - דאס איז זיין סוף

אבער מ'דארף וויסן, אז די פנימיות'דיגע באדייט פון אידישע רציחות הי"ד, האט גאר אן אנדערע בליק. מיר קוקן עס אן אלס א חורבן און חילול ה', אבער דער אריז"ל איז מגלה אז רציחות ישראל זענען באמת די גרעסטע תיקון און יחוד העליון וואס ס'איז דא. ס'ברענגט גילוי אלקות, ס'דערהייבט כבוד שמו און ברענגט געוואלדיגע השפעות.

וואס איז פשט דערפון? ווייל ווען 'רע' הייבט אזוי שטארק די קאפ, איז עס מערער קנאת ה' איר צו מכניע זיין און אינגאנצן פארניכטן. ווייל די קלי' האט נישט באקומען רשות זיך צו אזוי באהערשן, אזויווי דער פסוק זאגט "על אשר שלט האדם באדם לרע לו", און דער אריז"ל איז מבאר אז דאס איז ווען דער אדם דקליפה איז שולט אויפן אדם דקדושה - דעמאלטס איז 'לרע לו' פאר די קלי', און דער אויבערשטער ברענגט זיי אונטער, און די גאנצע בריאה ווערט אויסגערייניגט פון כוחות הקלי' און מסכים המבדילים.

קומט אויס, אז דא, ווי רע האט געהאט אזא גרויסע און שרעקליך אכזריות'דיגע שרליטה, און ס'איז געווארן אזא חילול ה' און חילול עס ה' - אבער דווקא דערפאר ברענגט איר דער אויבערשטער אונטער און איז מוכך די בריאה. בסך הכל פארדינט די צד הקדושה דערפון. נאך מער; ס'איז מבואר אין אריז"ל אז ס'ווערט דעמאלטס די גרעסטע יחוד, וואס געשעט נישט אפילו ווען מ'איז מקיים די גאנצע תורה ומצוות.